

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 a fost elaborat de Ministerul Sănătății, în comun cu IMSP Institutul Mamei și Copilului, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Proiectul hotărârii Guvernului privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 este elaborat în temeiul temeiul prevederilor art. 14, alin. (2) din Legea nr.138/2012 privind sănătatea reproducerii precum și Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 privind planificarea strategică.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative Proiectul Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 a fost elaborat și derivă din obiectivele stabilite în Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023 (în continuare „SNS”), care stipulează în mod expres că SNS va fi implementată operațional prin intermediul Programelor Naționale, specificind în mod explicit printre Programele Naționale stipulate și Programul sănătatea sexuală și reproductivă care urmărește realizarea Țintelor stabilite prin Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 3 și 5 și contribuie la îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, integrând obiectivele de sănătate publică și drepturile omului promovate de SNS. De asemenea, programul aprofundează aspectele relevante pentru sănătatea sexuală și reproductivă prevăzute în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare „SND Moldova Europeană 2030”). Prin această aliniere, Programul sprijină obiectivele strategice naționale de dezvoltare durabilă, consolidând cadrul de politici publice orientate spre reducerea inegalităților și îmbunătățirea accesului la servicii pentru toate categoriile de populație, inclusiv grupurile vulnerabile. Astfel, Programul asigură coerența și complementaritatea cu documentele strategice naționale, contribuind la implementarea unui sistem de sănătate modern, integrat și centrat pe nevoile beneficiarilor. Programul național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026 - 2030 (în continuare - Programul) este al patrulea document de politici publice sectorial în domeniul sănătății sexuale și reproductive. Primul document de politică publică în domeniu a fost Programul național de asistență în planificarea și protejarea sănătății reproductive pe anii 1999-2003 (HG nr. 527/1999), urmat de Strategia Națională a Sănătății Reprodusei pentru anii 2005–2015 (HG nr. 913/2005) și al treilea document de politici publice a fost Programul național privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive pentru anii 2018-2022 (HG nr. 681/2018). Astfel, programul actual a fost inițiat și elaborat în baza experienței vaste acumulate de profesioniștii din sistemul de sănătate și a rezultatelor obținute în implementarea documentelor de politici publice sectoriale centrate pe asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale omului, ale cuplurilor și familiilor de a concepe și de a parcurge în siguranță perioadele de sarcină, naștere și postnatală. Programul prioritizează strategic intervențiile la nivel național în domeniul sănătății și drepturilor sexuale și reproductive, având la bază o abordare fundamentată pe rezultate și dovezi. Elaborarea programului s-a realizat prin analiza rezultatelor înregistrate în perioada implementării Programului național privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive pentru anii 2018-2022. Este de menționat că la baza elaborării Programului au fost și datele

studiilor și analizelor recente ce țin de sănătatea sexuală și reproductivă a populației din Republica Moldova. Astfel, Programul propune un cadru coerent de politici și măsuri pentru atingerea obiectivelor naționale și alinierea la standardele internaționale, răspunzând atât nevoilor actuale, cât și perspectivelor de dezvoltare pe termen lung.

În Republica Moldova, cererea de planificarea familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție înregistrează o valoare de 56,9% printre femeile căsătorite sau aflate în coabitare, însă prezintă variații semnificative în funcție de mediul de rezidență. În mediul urban, cererea satisfăcută cu metode moderne de contracepție atinge 61,2%, în timp ce în mediul rural este mai redusă, ajungând la 53,4%. Aceste diferențe subliniază inegalitățile existente în accesul la metode moderne de contracepție între mediile de rezidență, fiind influențate de factori precum disponibilitatea serviciilor, barierele economice și culturale, dar și de lipsa informațiilor adecvate privind metodele contraceptive.

În domeniul asistenței medicale mamei și copilului, în pofida multiplelor eforturi depuse în ultimele două decenii pentru îmbunătățirea infrastructurii și calității serviciilor medicale, sănătatea maternă și cea a nou-născuților înregistrează o tendință de diminuare. Astfel, indicatorul mortalității materne a avut un caracter oscilator, înregistrând de la 14.5 cazuri de deces matern la 100 000 de născuți vii în anul 2018, 15.4 de cazuri la 100 000 de născuți vii în anul 2019, la 53,4 de cazuri la 100 000 de născuți vii în anul 2021 și 59,2 la 100 000 de născuți vii în anul 2022, și 16,6 de cazuri de deces la 100 000 de născuți vii în anul 2023 și 8,4 cazuri de deces matern la 100 000 de născuți vii în anul 2024.

Rata mortalității perinatale a crescut de la 9,2‰ în anul 2018 la 10,2‰ în anul 2024, iar rata mortalității neonatală precoce a crescut de la 2,88‰ în 2018 la 4,28‰ în anul 2024. În structura mortalității perinatale predomină mortalitatea antenatală, rata căreia rămâne constantă pe parcursul ultimului deceniu: 5,48‰ în anul 2018 și 5,46‰ în anul 2023, 5,4‰ – în anul 2024.

Mortalitatea intranatală rămâne un indicator sensibil al calității asistenței obstetrice și perinatale, reflectând eficiența monitorizării travaliului, managementului complicațiilor obstetrice și intervențiilor medicale efectuate în timpul nașterii. În Republica Moldova, în anul 2024, rata mortalității intranatale a constituit 0,54‰ (la 1.000 de nașteri), ceea ce evidențiază necesitatea consolidării măsurilor de prevenire a deceselor fetale intrapartum, în special prin identificarea precoce și managementul adecvat al sarcinilor cu risc, monitorizarea continuă a stării fetale în travaliu, respectarea protocoalelor clinice naționale și asigurarea accesului oportun la intervenții obstetrice de urgență. Reducerea mortalității intranatale impune, totodată, instituționalizarea auditului confidențial al deceselor perinatale și utilizarea sistematică a rezultatelor acestuia pentru îmbunătățirea continuă a calității serviciilor de sănătate maternă și neonatală.

În Republica Moldova au fost înregistrate progrese importante în domeniul sănătății sexuale și reproductive, inclusiv prin reducerea mortalității materne și neonatale, modernizarea serviciilor perinatale și creșterea accesului la metode moderne de contracepție. Cu toate acestea, persistă multiple provocări care afectează accesul echitabil și calitatea serviciilor.

Persoanele din mediul rural, adolescenții, persoanele cu dizabilități, persoanele cu venituri reduse și alte grupuri vulnerabile întâmpină dificultăți în accesarea serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, din cauza barierelor financiare, geografice și sociale. Totodată, nivelul insuficient de informare și lipsa implementării sistemice a educației sexuale contribuie la menținerea comportamentelor de risc și a inegalităților.

În acest context, aprobarea și implementarea Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026–2030 este necesară pentru îmbunătățirea accesului la servicii de calitate, reducerea inegalităților și consolidarea cadrului normativ și instituțional în domeniu.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În baza celor trei obiective generale ale Programului, se urmărește reducerea disparităților de acces și creșterea calității serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă pentru întreaga populație, îmbunătățirea sănătății materne prin diminuarea morbidității și mortalității materne prevenibile pe parcursul sarcinii, nașterii și perioadei postnatale, precum și consolidarea supraviețuirii, sănătății nou-născuților prin servicii de îngrijire neonatală de calitate și acces echitabil la intervenții esențiale. Astfel, prin abordarea integrată a acestor trei direcții, Programul contribuie la asigurarea unui acces universal, echitabil și nediscriminatoriu la servicii de sănătate sexuală și reproductivă pe tot parcursul vieții, de la adolescență până la maturitate, cu un accent deosebit pe grupurile vulnerabile și cele cu nevoi speciale.

Un element nou al Programului constă în abordarea comprehensivă și integrată a sănătății sexuale și reproductive, bazată pe respectarea drepturilor fundamentale ale omului, egalității de gen și principiului „a nu lăsa pe nimeni în urmă”. Programul pune accent sporit pe asigurarea accesului echitabil la servicii pentru grupurile vulnerabile și populațiile-cheie, inclusiv adolescenți, persoane cu dizabilități, persoane din grupuri socio-economic vulnerabile, supraviețuitori ai violenței bazate pe gen și alte categorii expuse riscurilor sporite.

În rezultatul implementării Programului Național pentru Sănătatea Sexuală și Reproductivă 2026-2030 (PNSSR), Republica Moldova va obține reducerea semnificativă a mortalității materne (de la 9,8 la 2,0 la 100.000 nașteri), a mortalității neonatale (de la 9,5 la ≤6 la 1000 nașteri) și infantile, precum și îmbunătățirea calității serviciilor de asistență perinatală. De asemenea, implementarea va asigura acces echitabil la contracepție și servicii de sănătate sexuală și reproductivă pentru toate categoriile populației, inclusiv grupurile vulnerabile (adolescenți, persoane cu dizabilități, romi, migranți), și va crea mecanisme durabile de colaborare intersectorială.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Alte opțiuni alternative nu au fost identificate. Programul național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 este un document de politici publice care descrie viziunea și deciziile coordonate ale Guvernului Republicii Moldova pentru realizarea accesului la servicii sigure și eficiente de ocrotire a sănătății sexuale și reproductive.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026–2030 va avea impact asupra instituțiilor medicale din sectorul public, reflectat prin creșterea calității și disponibilității serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, consolidarea capacităților instituționale și îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale integrate, centrate pe beneficiar.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costul Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 a fost estimat în sumă totală de 75 609,0 mii lei, care vor fi acoperite din contul bugetului de stat și ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, și din contul surselor externe de finanțare, inclusiv fonduri europene.

Astfel, în conformitate cu cerințele cadrului normativ național privind planificarea strategică și disciplina bugetar-fiscală, resursele financiare din contul altor surse urmează să fie identificate, inclusiv din contul asistenței externe negociate cu partenerii de dezvoltare: OMS, UNFPA, UNICEF, OIM, IARC etc.

Repartizarea mijloacelor financiare estimate pe ani, pentru implementarea Programului sunt reflectate după cum urmează:

Costurile estimative pentru fiecare an de implementare,

per obiectiv (sume în mii lei)									
Obiective generale	Estimarea pe ani,					Total	Sursa de finanțare		
	2026	2027	2028	2029	2030		Inclusiv		
							BS	FAOAM	Alte surse
Obiectiv general 1 Reducerea disparităților de acces și creșterea calității serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, în vederea asigurării accesului universal și echitabil la servicii esențiale, în conformitate cu Strategia Națională de Sănătate „Sănătatea 2030”.	12 367,2	16 316,3	13 855,7	12 740,3	11 030,2	66 309,7	15 980,5	11 229,6	39 099,6
Obiectiv general 2 Îmbunătățirea sănătății materne și reducerea morbidității și mortalității materne prevenibile, pe parcursul sarcinii, nașterii și perioadei postnatale.	913,4	6 651,2	118,2	0,0	0,0	7 682,8	0,0	325,8	7 357,0
Obiectiv general 3 Îmbunătățirea supraviețuirii, creșterii și dezvoltării nou-născuților prin consolidarea calității și continuității serviciilor de îngrijire neonatală, asigurarea accesului echitabil la intervenții medicale, conform nivelelor și pachetelor de îngrijiri, precum și suport pentru dezvoltare.	804,5	396,1	415,9	0,0	0,0	1 616,5	0,0	0,0	1 616,5
TOTAL	14 085,1	23 363,6	14 389,8	12 740,3	11 030,2	75 609,0	15 980,5	11 555,4	48 073,1
Buget de Stat	0,0	3 968,4	4 075,5	3 968,4	3 968,2	15 980,5	x	x	x
FAOAM	2 759,5	2 833,4	2 497,3	2 368,6	1 096,6	11 555,4	x	x	x
Parteneri de dezvoltare	11 325,6	16 561,8	7 817,0	6 403,3	5 965,4	48 073,1	x	x	x

Alocările financiare pentru anii 2026–2030 sunt realizate în conformitate cu necesitățile de implementare a Programului, ceea ce asigură o planificare financiară sustenabilă și predictibilă în această perioadă. Sumele estimate reflectă alocările pentru toate componentele programului, inclusiv creștere progresivă a nivelului de sănătate sexuală și reproductivă pentru întreaga populație a Republicii Moldova, pe parcursul tuturor etape ale vieții, indiferent de sex, vârstă, etnie, mediu de reședință, apartenență religioasă, statut socio-economic, de sănătate sau orice alt criteriu, fără a lăsa pe nimeni în urmă.

Distribuția bugetară este corelată cu Planul de acțiuni al Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030, care detaliază activitățile și resursele aferente fiecărui obiectiv specific.

Asigurarea finanțării adecvate și sustenabile a Programului este esențială pentru atingerea Țintelor naționale și internaționale privind îmbunătățirea sănătății materne și reducerea morbidității și mortalității materne prevenibile, reducerea disparităților de acces și creșterea

calității serviciilor de sănătate sexuală și reproductivă, în vederea asigurării accesului universal și echitabil la servicii esențiale.
4.3. Impactul asupra sectorului privat Implementarea Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026–2030 va avea impact și asupra instituțiilor medicale din sectorul privat, prin stimularea alinierii serviciilor prestate la standardele și protocoalele naționale actualizate, consolidarea colaborării public-private și creșterea calității serviciilor oferite populației. Totodată, Programul va contribui la extinderea accesului beneficiarilor la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv prin diversificarea prestatorilor de servicii și promovarea practicilor medicale bazate pe dovezi.
4.4. Impactul social Implementarea Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026–2030 va genera un impact social semnificativ prin îmbunătățirea stării de sănătate și a bunăstării populației pe parcursul tuturor etapelor vieții. Programul va contribui la creșterea accesului universal și echitabil la servicii de sănătate sexuală și reproductivă de calitate, integrate și centrate pe beneficiar, inclusiv pentru grupurile vulnerabile și marginalizate. Totodată, implementarea Programului va sprijini reducerea mortalității materne și infantile, reducerea sarcinilor nedorite și promovarea comportamentelor responsabile privind sănătatea sexuală și reproductivă. Prin dezvoltarea serviciilor de informare, educație și consiliere, inclusiv promovarea educației sexuale comprehensive, va fi consolidat nivelul de informare al populației și capacitatea persoanelor de a lua decizii informate privind propria sănătate.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Implementarea activităților Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 va respecta în totalitate actele normative în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal care garantează dreptul fundamental al fiecărui cetățean la intimitate, protejarea vieții personale, familiale, domiciliul și exclude ingerințele neautorizate, abuzive sau ilegale din partea autorităților sau terților.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Programul sprijină obiectivele strategice naționale de dezvoltare durabilă, consolidând cadrul de politici publice orientate spre reducerea inegalităților și îmbunătățirea accesului la servicii pentru toate categoriile de populație, inclusiv grupurile vulnerabile, victimele violenței în bază de gen.
4.5. Impactul asupra mediului Implementarea Programului Național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 nu presupune activități cu potențial poluant semnificativ, întrucât măsurile prevăzute sunt în principal de natură medicală, socială și educațională. În cadrul prestării serviciilor medicale vor rezulta cantități obișnuite de deșeuri medicale, consumabile, ambalaje, materiale biologice, care vor fi gestionate conform normelor naționale și internaționale privind colectarea, transportul, tratarea și eliminarea lor, asigurând protecția mediului și a sănătății publice.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Programul național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 va avea impact asupra dezvoltării capacităților de cercetare științifică, inclusiv prin realizarea studiilor în domeniul sănătății sexuale și reproductive.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.	
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE	Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ	
În scopul respectării prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 a fost plasat pe platforma www.particip.gov.md, link. Proiectul Hotărârii de Guvern urmează să fie avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agența de Guvernare Electronică, Agenția Națională de Prevenire și Combateră a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică. .	
7. Concluziile expertizelor	
În scopul respectării art.34 și art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative proiectul va fi supus expertizei juridice de către Ministerul Justiției.	
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent	
Aprobarea proiectului Programului național privind sănătatea sexuală și reproductivă pentru anii 2026-2030 va genera procesul de elaborare a actelor normative interne ale Ministerului Sănătății.	
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ	
Implementarea prevederilor proiectului va necesita elaborarea altor acte normative, în scopul asigurării bunei realizări a acțiunilor incluse în Program.	

Ministru

Digitally signed by Ceban Emil
Date: 2026.07.03 17:00:30 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Emil CEBAN